

KMETSKI LIST

Štev. 36.

Ljubljana, 3. septembra 1940

Leto XXII

Kraljev roistni dan

V petek, dne 6. sept. bo dopolnil Nj. Vel. kralj Peter II sedemnajst let. Našega mladega kralja razdvaja samo še leto dni, ko bo prevzel kraljevsko oblast v svoje roke in s tem težko odgovornost in dolžnost vladarja Jugoslavije.

Rojstni dan mladega kralja Petra praznuje vsa Jugoslavija kot narodni praznik, poln radosti, ko vidi v svojem mladem kralju jamstvo za srečnejšo in lepšo bodočnost.

Jugoslovanski kralj Peter II se je rodil 6. septembra 1923. l. v Novem dvoru v Beogradu kot prvorojenec kralja Aleksandra in kraljice Marije. Enajst let je rasel kot prestolonaslednik pod varstvom svojih visokih staršev in končal osnovno šolo z odličnim uspehom. Leta 1934 je odpotoval v London, da bi nadaljeval srednješolsko izobrazbo. Toda, že po nekaj tednih se je zgodil strašen atentat na kralja Aleksandra v Marseillu in prestolonaslednik je moral prekiniti svoje študije in se je vrnil v domovino in stopil na prestol kot kralj Peter II. Kraljevsko oblast pa so vršili namestniki, kakor je bilo odredeno s poslednjo voljo kralja Aleksandra.

V prihodnjih štirih letih je končal mladi kralj srednjo šolo in položil višji tečajni izpit z odliko. Za tem je nadaljeval z visokošolskimi in vojaškimi študijami. Predavajo mu najboljše visokošolski profesorji. Visokošolska izobrazba se vrši najvestnejše in po določenem načrtu.

Naš mladi kralj je visoke in lepe postave, zdravega telesa in bistrega uma. Narod ga ljubi in stavlja vanj vse svoje nade. Sreča in na-

predek ter boljša bodočnost našega naroda zavisi od sodelovanja kralja in naroda. Naš mladi kralj bo dobro pripravljen prevzel prihodnje leto vladarske dolžnosti in vodil naš narod v boljše in srečnejše čase.

Vsak sebi, kmet kmetu in delavcu brat!

Iz naroda za narod

V devetdesetih letih je pokolenje, ki je pomenilo napredek v slovenskem narodu, proglasilo geslo:

Iz naroda za narod

Že takrat je ta klic vzbudil široke ljudske množice. Ne samo izobraženci, ampak tudi delavci in kmetje, zlasti pa mladi ljudje s kmetov so prisluhnili temu klicu in usmerjali svoje življenje po njem.

Isto vprašanje se ponavlja danes. Različni apostoli se pojavljajo in ljudstvom ponujajo rešitev brez naroda. Ponujajo mu po svetu in pri nas dobrine, o katerih nihče nima prilike izjaviti svojega mnenja, ampak jih gladko sprejeti. Lahko se primeri, da so te dobrine res dobre, vendar so

za narod neveljavne

in brez vrednosti, dokler jih narod ne sprejme.

Podlaga vsaki družbi je red, toda ta red mora koreniniti v večini članov dotične organizirane družbe.

Kakor je ta resnica na oko preprosta, tako je v praksi težko izvedljiva. Pri nas vsaj se pripravljajo razne reforme, preosnove, o katerih ne vemo, če narod z njimi soglaša. Morda jih celo pozdravlja — nič ne rečemo. Ne moremo pa izraziti in izjaviti svojega mnenja v imenu naroda, dokler nismo od njega dobili pooblastila za to.

Advokat, ki bi koga zastopal brez pooblastila in morda celo v njegovem imenu podajal obvezne izjave, bi bil za to kaznovan. Kdo se bo zato čudil, ako vestni kmeti ljudje vprašujemo, pred kom in kako opravičujejo nekateri krogi svoje postopanje.

Kot vestni ljudje, kot kmetje in poštenjaki, ki smo vajeni odgovarjati pred večnimi zakoni naroda, zahtevamo tudi, da vsakdo, ki v imenu naroda kaj dela, odgovarja pred narodom. Narod naj ga gleda, narod naj ga sodi.

Kljub zmedam današnjih dni namreč velja še vedno pravilo: Iz naroda za narod! — Vse drugo je zabloda, pa naj trenutno dosega še take uspehe.

Spoštovanje zakona

Pozorni čitatelji »Kmetkega lista« se bodo brez dvoma še spominjali, kolikokrat so čitali v našem listu in slišali na raznih shodih, sestankih in sejah, da ne reši položaja noben še tako dober in popoln zakon, ako se ne izvaja.

Ponovno smo tudi zapisali in izrekli, da je celo slab in pomanjkljiv zakon ob dobrem in pametnem tolmačenju ter poštenem izvajanju lahko — dober.

Naj nam tov. min. Pucelj ne zameri, ako se pri tem razpravljanju sklicujemo še nanj. O priliki debate o zadružnem zakonu je izjavil, da je bolje, ako imamo pomanjkljiv zakon, kakor da bi ne imeli nobenega. S tem zatrdilom je potrdil spoštovanje slovenskega kmeta in kmetstva do zakona.

Menda ni treba še drugih dokazov, kako slovenski kmet spoštuje zakon. Življenje hiti, zato pa moramo gledati v bodočnost, ne v preteklost. In za bodočnost vsaj upamo, da bomo nadomestili vsaj nekaj tega, kar smo v preteklosti zamudili.

Toliko bolj nas zato veseli, ko dobivamo zavestnike in somišljenike s strani, od koder se jih nismo nadejali. Tako izvajajo v eni zadnjih števil »Slovenec«:

Postave se morajo izvajati brez ozira. Postava je lahko še tako stroga, če se ne izvaja, ne samo ne pomeni nič, ampak služi le v to, da se avtoriteta države še bolj izpod-

kopuje in v očeh posameznika ponižuje. Velekapitalistična spekulacija se postavodavcu posmehuje, trpeči sloji pa vane krivdo za izigravanje postave na državno vodstvo. Za postavu mora stati močna roka, ki je zmožna streti tako vsak skriti kakor odkriti odpor sebičnih klikov proti ljudski blaginji. Polovičarstvo je še hujše kakor reakcija — če smo se lotili preosnove gospodarskega reda in socialne politike, jo moramo izvesti do temeljev, potem pa reforme izvajati z neizprosno doslednostjo. Eksperimenti, ki se potem še brez zadostne energije izvajajo oziroma ne izvajajo, so pot v katastrofo, je dejal že Tomaž More, eden največjih državnikov Evrope, ki je bil med prvimi, ki so videli potrebo pomagati izkoriščenim slojem. Kar velja za vojvodinske magnate, velja za vse, ki mislijo, da so stiske krize in vojske pa ugodne prilike za izvoz za to, da si nagrabiijo velika premoženja, široke sloje pa izropajo. Za take hrčke, ki grabijo skupaj, da bi stradajočim drago prodali, so drugod prisilno delo in vešala.

Kdor še ne razume, kaj je njegova dolžnost v današnjih časih, naj se ne vara, kakšne so ali bodo nujne posledice take socialne brezvestnosti bodisi za posameznike, bodisi za vse občestvo.

Mi smo to naglašali dolga leta, celo v tistih časih, ko so se nam ljudje zaradi tega rogali in nas prav po nekrščansko zmerjali. Spoštovanje zakonu naglašamo še danes, ker vemo, da je zakon podlaga reda.

Tudi smo nasprotniki klik. Nikdar nismo gojili klikarstva, niti tedaj ne, ko so nekateri gospodje, vajeni klikarstva, klečepazili okrog nas v nadi, da imamo svojo — kliko. Iz klikarstva boj proti klikarstvu je celo za naše zdrave kmetijske možgane novost, ki jo pristrčno pozdravljamo, vsaj s tolikšno iskrenostjo, s kolikršno je bila vržena v svet.

Bili smo tudi in smo še danes nasprotniki kapitalističnega izkoriščanja. Nas kmete žulijo dolгови. Menda je vsakomur znana uredba o kmetijskih dolgovih in dolga pot, preden je prišlo do nje. Zato je jasno, da s kapitalizmom nimamo nič skupnega. Poznamo pa družino, ki pomeni največje in najbolj brezobzirno kapitalistično izkoriščanje ljudstva, poleg drugega tudi slovenskega ljudstva. Hvaležni bomo, če nam najnovejši zavezniki pomagajo imenovati njeno ime. Slovenski kmetje namreč zakon spoštujemo in zato molčimo.

Borba med Anglijo in Nemčijo

Glavna pozornost ob dogajanjih v sedanji vojni velja zadnje čase borbi med Nemčijo in Anglijo.

Bijejo se v glavnem letalski boji. Tako poročajo Angleži, da je pretekli petek priletelo nad Anglijo okrog tisoč nemških letal. Skušala so prodreti nad London, vendar se jim to ni posrečilo. V bojih čez dan so Nemci izgubili 62 letal.

Ponoči so Nemci končno prodrli nad London in metali bombe na posamezne londonske okraje, kjer je bilo več hiš porušenih in ubitih tudi nekaj ljudi.

Ponoči so se nemški letalski napadi razširili tudi na precej veliko področje južne in srednje Anglije. Povsod so bile človeške žrtve in je bila povzročena tudi materialna škoda.

V poročilih angleškega letalskega ministrstva je bilo v bojih 30. avgusta nad Anglijo sestreljenih 62 nemških in 25 angleških letal, v bojih 31. avgusta pa so Nemci do devetih zvečer izgubili 46, Angleži pa 21 letal, pri čemer se je 16 angleških pilotov rešilo.

Nadalje poročajo Angleži, da so njihova letala ponoči od 30. do 31. avgusta bombardirala razne objekte v Hamburgu in Bremeu. Na Berlin je neka angleška letalska eskadrila vrgla 15 ton eksplozivnih in nad 750 ton zažigalnih bomb.

Tudi nemška poročila vedo povedati o močnih nemških letalskih napadih na Anglijo. Nemci zlasti naglašajo, da so njih bombe močno poškodovale lope in druge naprave na raznih letališčih. Nadalje poročajo, da so nemške bombe na ustju Temze zadele tanke bencina in doke. Pred razne britanske luke so Nemci z letali položili mine.

Glede izgub zatrjujejo Nemci, da so Angleži izgubili ta čas 98 letal, med tem ko Nemci pogrešajo 34 svojih.

O angleškem napadu na Berlin in druge kraje v državi poročajo Nemci, da niso povzročili človeških smrtnih žrtev in tudi ne velike materialne škode.

Taki in podobni napadi se z obeh strani ponavljajo v večjem ali manjšem obsegu dan za dnem. Nasprotnika si z njimi prizadevata seveda ogromno škodo. Saj že poleti sami — brez ozira na vse druge žrtve — zahtevajo silne stroške!

Pri vsem tem je vendar podoba, da so dosežanje letalske borbe šele nekaj uvod v pravo bitko, o kateri je skoraj nemogoče reči, kje, kdaj in kako se bo razvila. Nemci pričakujejo, tako zatrjujejo nekatere vesti, odločilnega spopada še to jesen, medtem ko mislijo Angleži, da se bo vojna zavlekla. Kdo ima prav, bo pokazala že bližnja bodočnost.

Slovenijo) v Transilvaniji, katero mora odstopiti Madžarski.

Medtem ko tisk osiščnih sil proglašajo odločitev za modro dejanje, ki bo razčistilo položaj v odnosih podunavskih narodov in pripomoglo, do trajnega prijateljskega odnosa med njimi.

Kakšno je razpoloženje v Rumuniji, naj mesto nas govori naše uradno poročilo:

V Rumuniji je nastopilo zelo težko stanje. Vladi se očita, da je izdala narodne interese, ker je privolila v dunajsko razsodbo. Politične stranke se odrekajo odgovornosti. Po vsej državi je zavladala mučna atmosfera. V vseh krajih so bila zabavišča zatvorjena, predstave v gledališčih, kinematografih odpovedane, prav tako vsi koncerti in druge prireditve. Vlada je zbrana permanentno, toda njen položaj je jako težaven. Kralj se neprestano posvetuje s politiki vseh smeri in se trudi, da bi dosegel sestavo koncentracijske vlade, ki edina bi mogla pomiriti javnost. Nesporo so živo na poslu tudi razne subverzivne struje z radikalnimi gesli.

Vlada brani svoj pristanek na dunajsko razsodbo predvsem s tem, da opozarja na rusko opasnost ter poudarja, da je bilo žrtvovanje Transilvanije edino sredstvo, s katerim je mogla Rumunija dobiti garancijo Nemčije in Italije, da se bo mogla obraniti ruskih aspiracij.

Zunanji minister Manoilescu je v posebnem govoru po radiu poudaril pomen te garancije, toda razumljivo je, da njegovi argumenti v današnjem razpoloženju niso napravili nobenega vtisa.

Situacija je opasna, ker se vsa rumunska javnost nahaja v stanju obupanega duševnega razstrojstva, ko ne odloča razum, temveč razpoloženje.

Vlada se zaveda težke situacije ali tudi svoje odgovornosti napram velikim silam osi ter zato poudarja, da bo obveznosti, ki jih je Rumunija prevzela, lojalno izpolnila.

V krajih, ki jih bo treba izročiti, se pripravlja organizacija odpora. Vlada se bo morala odločiti, da to organizacijo energično zatre, ker bi sicer moglo priti povodom predaje do težkih incidentov.

V Transilvaniji je po informacijah, ki prihajajo iz Cluja in drugih mest zavladalo med kmečkim prebivalstvom in vojaštvom veliko razburjenje. Deloma je prišlo do izraza že v množestvenih demonstracijah. Bivši min. predsednik in vodja transilvanskih kmetov dr. Maniu je poslal kancelarju Hitlerju in italijanskemu ministrskemu predsedniku Mussoliniju brzojavko, v kateri jima sporoča, da narod v Transilvaniji in v pokrajinah južno od Maroša nikoli ne bo mogel sprejeti dunajske razsodbe.

V Bukarešti prihajajo tudi vesti o tem, kako se vojaki in kmetje zbirajo in zakopavajo v rove ter prisegajo, da bodo svojo zemljo branili in rajši padli, kakor pa jo prepustili tujcu.

Z Bolgarijo pa se je Rumunija sporazumela glede Dobrudže in bo te dni določena nova meja.

× Na vile se je nabodel in umrl v Mostju v Prekmurju posestnikov sin Anton Gaber. Nesreča se je zgodila pri mlačvi. Med mlačvijo z motorno mlatilnico so se otroci igrali in si nagajali. Anton je včipnil neko dekle in nato odskočil. Pri tem je naletel na vile, ki jih je držalo v rokah neko drugo dekle, in se nabodel na glavo. Vile so mu iztaknile oko in se zarile v možgane. Nesrečni fant je še isti dan umrl.

× Žitna skladišča. Direkcija za prehrano je pričela graditi v pasivnih krajih skladišča za žito in ostala živila. V ta namen ima odobrenih 25 milijonov din. Zgrajenih bo 69 skladišč, ki bodo imela prostora za 25 do 100 vagonov žita. V Sloveniji bodo zgrajena 4 skladišča.

× Pisatelju Janku Kersniku so odkrili dijak, člani »Bistrice« na njegovi rojstni hiši na Brodu pri Lukovici spominsko ploščo.

Rumunija preživlja črne dni

Madžari in Rumuni se niso mogli v medsebojnih neposrednih pogajanjih sporazumeti glede spremembe meje med obema državama. Zato so se sestali na Dunaju zunanji ministri Nemčije, Italije, Madžarske in Rumunije. Ker sta se

Madžarska in Rumunija obvezali, da sprejmeta nemško-italijansko razsodbo, je sklep, ki sta ga izrekla Ciano in Ribentrop, za obe državi obvezen. S to odločitvijo izgubi Rumunija 45.000 kvadratnih kilometrov ozemlja (za dobršno

Doma in drugod

SPREMENBA V VLADI

S kraljevim ukazom je bil imenovan za gradbenega ministra član Državnega sveta Danilo Vulović. Dosedanji gradbeni minister dr. Miha Krek je bil imenovan za ministra brez listnice.

SRESKI ODBORI NA HRVATSKEM

Na obletnico sporazuma je bila podpisana uredba o okrajni samoupravi na Hrvatskem. Okrajna samouprava šteje 26 članov, ki jih volijo občinski odbori. Samoupravo izvoli iz svoje srede odbor petih članov. V delokrog samouprave spadajo vprašanja občinskih financ, javne prosvete, kmečkega gospodarstva, veterinarstva, gozdarstva, obrti, industrije in trgovine, tehničnih del, socialne politike in ljudskega zdravja. Samoupravi je dana široka pobuda za vsa ta vprašanja, glede občinskih in kmečkih gospodarskih financ pa ima samouprava pravico dajati proračune. Izvršni organ samouprave je sresko načelstvo.

OBLETNICA

Jugoslovanska javnost je bila polna najrazličnejših govoric o velikih spremembah, ki se naj bi izvršile ob priliki proslave obletnice sporazuma. Nekateri listi so napovedovali popolno spremembo političnega in gospodarskega reda v Jugoslaviji razne najdalekosežnejše ukrepe na gospodarskem in socialnem polju. Medtem pa je izšla ta dan le uredba o enotni moki za kruh in novi določitvi cene pšenice ter o prometu z njo. Zagrebški »Jutarnji list« je ob tej priliki napisal sledeče besede:

»Reforme se ne objavljajo in sprejemajo zato, da se nekaj objavi. Prav tako niso material za manifestacije in reklame. Vsekakor je boljše, da niso bile sprejete reforme, ki bi imele predvsem priložnostni značaj in ne bi bile dobro premišljene. Na podlagi izkušenj, ki smo jih zbrali te dni, pa lahko rečemo, da morajo biti v bodoče na odgovornih mestih malo bolj opreznosti in štedljivi z raznimi izjavami in obljubami. Današnji časi zahtevajo opreznost v vsakem oziru in umerjenost v vsakem pogledu. Vsa neprikljika je v tem, da so vsi nekaj pričakovali, a nihče ni prav vedel kaj. Do tega pričakovanja je prišlo zaradi raznih medseboj si protislovnih, neumerjenih in enostranskih izjav.«

UREDBA O PŠENICI IN MOKI

Ministrski svet je izdal uredbu o preskrbi prebivalstva in vojske s pšenično moko in kruhom. Uredba določa med drugim sledeče.

PRISILNI ODKUP PŠENICE

Clen 1. te uredbe pravi: V svrhu pravilne oskrbe prebivalstva in vojske lahko postanejo predmet prisilnega odkupa vsi presežki pšenice in pšenične moke, ne glede na to kje so in na kakšni osnovi so shranjeni. Za presežke pšenice in pšenične moke se smatrajo vse količine pšenice in pšenične moke, ki presegajo lastne potrebe posameznih kmečkih gospodarstev, računajoč po 300 kg pšenice, odnosno 240 kg pšenične moke na vsakega člana tega gospodarstva poleg količine pšenice, ki je potrebna za setev. Prisilno odkupovanje pšenice in pšenične moke bodo opravljali organi upravne oblasti I. stopnje ter državne odnosno banovinske in mestne policijske oblasti na zahtevo in na račun Prizada. V srezih, v katerih Prizad ne intervenira, se smejo odkupiti pšenica in pšenična moka na račun aprovizacijskih ustanov onih oblasti, ki so pristojne za oskrbo prebivalstva s pšenično in pšenično moko.

ENOTNA MOKA

Vsi mlini v državi morajo mleti pšenico v moko tako, da dobe iz 100 kg pšenice 80 kg moke, od tega največ 10 kg bele moke in zdroba ter 70 kg presejane krušne moke. Za peko kru-

ha se bo smela rabiti v bodoče le nova krušna moka.

Uredba določa odkupno ceno za pšenico 300 din za 100 kg. Nadalje je predpisana tudi cena enotni krušni moki.

DVELETNA VOJAŠKA SLUŽBA

Ministrski svet je izdal uredbu o izpremembi in dopolnitvi zakona o ustrojstvu vojske in mornarice. Z novo uredbu se prične vojaška služba v stalnem kadru najkasneje v onem koledarskem letu, v katerem je rekrut izvršil 21. leto starosti in traja dve leti.

VOJAŠKI OBVEZNIKI, KI BIVAJO V INOZEMSTVU

Jugoslovanski državljani, ki so se izselili in ki bivajo stalno ali začasno v kakšni drugi državi ali pa so bili tam rojeni, se ne bodo smatrali kot taki, da se izogibajo službi v primeru potrebe, če se v času svojega rekrutiranja ali pa najkasneje do končanega 27. leta starosti prijavijo pri naših vojaških oziroma diplomatsko-konzularnih predstavnikih v dotični državi ter podajo izjavo, da so kot jugoslovanski državljani in vojaški obvezniki pripravljeni odzvat se v primeru mobilizacije ali vojne pozivu jugoslovanskih državnih oblasti ter postopati po njihovih odredbah. Osebe, ki bodo podale tako izjavo, se bodo smatrale, da so urodile svojo vojaško obveznost, ako bi se do končanega 21. leta starosti ne vrnile v domovino na stalno ali začasno bivanje ter se oproste v času mira službe v kadru.

Izobrazba

Vprašanje izobrazbe zanima vsakega, posebno pa je za kmeta in delavca, ki jima dopušča delo malo časa za čitanje časopisov in knjig. V splošnem se smatra namreč, da je izobražen samo šolan človek. Bili so časi, ko je veljal za izobraženega vsak očalar, četudi se je za očali skrivala prazna glava in hudobno, lažnivo srce.

Kako naj gledamo mi na izobrazbo?

Izobrazba je lahko strokovna, srčna in duševna. Strokovno izobražen je kmet, ki zna umno, pametno in smotrno obdelovati polje, rediti živino, gozd itd., strokovno izobražen je delavec, ki se razume na svoj posel, strokovno izobražen je pisar, ki vé, kako se pišejo spisi.

Srčno izobražen je človek, ki misli plemenito, ki vidi v soseda sebi enako bitje, ki ve,

Po zavzetju Narvika koraka vojska v domovino

Nemški pohod skozi Luksemburg

da vsaka žival po svoje misli in trpi, človek, čigar srce je pripravljeno po potrebi vsakemu pomagati in ki ne pozna hudobije, zavisti, sovraštva in maščevalnosti ali pa vsaj skuša ta strup našega življenja uničiti ali vsaj razredčiti, če se mu poraja. Srčno izobrazbo podedujemo in si jo kot dragoceno dediščino izpopolnjujemo ali si jo pridobimo v okolju s srčno kulturo ali s čitanjem plemenitih knjig. Še tako preprost in neuk človek je lahko srčno dober in v tem pogledu kulturn. Srčna kultura nas dela ljudi, z njo se lahko ponašamo. Življenje v okolju brez srčne kulture je težko, polno blata.

Duševno izobrazbo si pridobimo v šolah, s čitanjem, z občevaranjem z duševno izobraženimi ljudmi, s potovanjem itd. Vendar ne smemo imeti vsakega, ki mnogo zna, za duševno izobraženega. Znanje samo za to še ne zadostuje. Treba je, da mi to znanje omogoča jasno, svobodno presojanje življenjskih pojavov in vprašanj ter voljo do takega presojanja. Če se dam voditi brez lastnega premišljanja, brez svoje motritve od vsakega kričaja z medenimi ustmi, mi ne pomaga nič, če požrem stotine knjig. Za duševno izobraženega se smatram lahko samo, če si ustvarjam ali vsaj skušam ustvariti o vsem svojo sodbo, to je, če stremim za duševno svobodo in jo znam ceniti. Nič ni večno in nič trajno, vrednotenje posvetnih in neposvetnih dobrin se menja od veka do veka. Telesna svoboda zavisi od raznih okoliščin, duševne pa mi ne more vzeti nikdo, če razumem izobrazbo prav in če hočem biti vreden tega, da sem človek. Kdor se da vklepati v tujo miselnost, ki mu nalaga okove z obljubami in grožnjami, da ga laže izkorišča, temu ne pomaga vse znanje nič. Nima namreč najvišje vrednote, nima svobodnega presojanja življenjskih vprašanj, ki tvori jedro duševne izobrazbe. Za to pa je treba notranjega poguma, zavesti, da imam od Boga isto pravico do lastne sodbe in lastnega sodila kot drugi, zavesti, da sem človek šele takrat, ko uporabljam svojo pamet sam in si po njej uravnavam življenjsko pot brez tujega prišepetavanja, brez varuhov svojega duha. Čmre in čmerike, prodanci in ritalizci, se nimajo pravice trkati na svojo izobrazbo. Le tisti, čigar duševni pogled se nosi smel in prost nad življenjskimi vprašanji, je duševno izobražen. Do take izobrazbe je treba, da se vzpne vsak naš človek, vsak naš kmet in delavec. Toda izobrazba nas povzdiguje in nam daje notranjo zadovoljnost.

**ČITAJTE IN NAROČAJTE
»KMETSKI LIST«!**

Kaj se godi po svetu

FRANCOSKE KOLONIJE

Srednje afriške francoske kolonije Čad, Kamerun in Francoski Kongo so prestopile na stran uporniškega generala de Gaulla, ki se bori naprej proti Nemčiji. Višji častniki kolonialne vojske v omenjenih kolonijah so odrekli pokorščino sedanji francoski vladi, aretirali guvernerje vseh treh kolonij in izjavili prestop k uporniškem generalu de Gaullu.

LETALSKI DVOBOJ

Letalska vojna se je tudi pretekli teden nadaljevala z vso srditostjo med Nemčijo in Italijo. Na tisoče eksplozivnih in zažigalnih bomb je bilo zmetanih na tovarne, skladišča, kolo-dvore in pristanišča v obeh državah. Glavni cilj letalskih napadov pa sta bila pretekli teden glavna mesta London in Berlin. Med letali so se vršili spopadi v višini 7000 m. Na stotine jih je bilo sestreljenih.

Po nemškem vojaškem načrtu mora njeno letalstvo postati najprej gospodar v zraku nad Anglijo. Druga faza vojne proti Angliji mora uničiti njeno zemsko obrambno silo in v tretji fazi sledi izkrcavanje nemške armade na angleški obali. Po mnenju vojaških strokovnjakov prva doba še ni dobojevana. Nemško letalstvo še ni popolen gospodar v angleškem ozračju. Dokler pa ni borba v zraku dobljena, tako dolgo se ne more pričeti druga in tretja faza vojne. Pričakovati moramo torej še strašnih letalskih napadov na Anglijo.

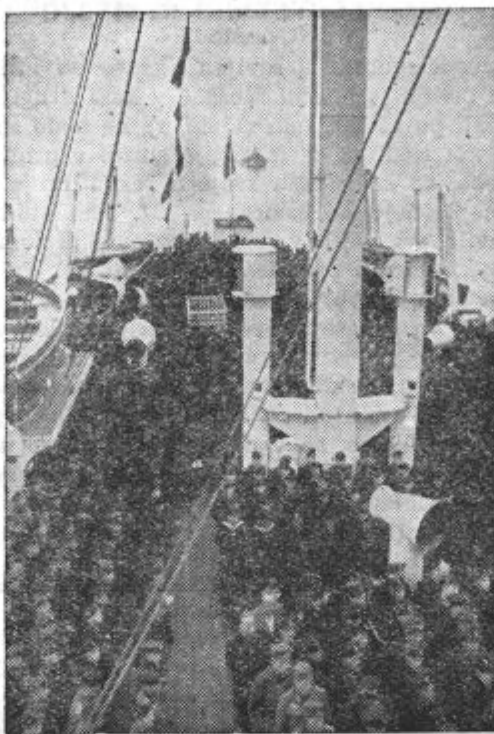
KAKO JE S POLJSKO

Nemški generalni guverner za Poljsko dr. Frank je nedavno o Poljski izjavil tole:

Sklep vodje Hitlerja, po katerem se Poljska v bodoče ne bo več smatrala kot zasedena pokrajina, torej kot tuje ozemlje, marveč kot sestavni del velikonemškega rajha, vsebuje veliko obveznost za Nemčijo. Nemška zahteva po

vodstvu tega ozemlja — tako je izjavil dr. Frank — ni nastala iz želje po raznaroditvi, temveč iz potrebe po zagotovitvi reda in miru v tem predelu. Poljski duhovniki, ki bodo lojalno izpolnjevali svoje verske dolžnosti, bodo smeli še nadalje izpolnjevati svoje dušebrižniške dolžnosti. Tudi poljski pouk se bo nadaljeval in poljski listi bodo lahko izhajali. Poljski uradniki, ki bodo pokazali lojalno zadržanje, smejo računati na lojalno postopanje.

Generalni guverner zahteva od Poljakov,

Nemška vojska se poslavlja od Narvika

da vrše svoje delo po svojih dolžnostih in obveznostih v službi skupnosti. V zameno za to jim guverner nudi zanesljivost njih obstoja, lastnine, dela in njihovih kulturnih interesov.

VOJNA V SREDOZEMLJU

se zadnje dni razvija po italijanskih poročilih takole:

Italijansko letalstvo je v okolici Dar el Hambre onstran cirenajške meje razbilo kolono nasprotnih avtomobilov. Na Rdečem morju so italijanska letala napadla in z bombami zadela neko sovražno križarko. Dalje poročajo Italijani, da so nasprotna letala napadla letališče v Agor-datu, pri čemer je bilo 8 domačinov mrtvih, 9 pa ranjenih.

Kakor je razvidno iz tega kratkega poročila, na področju Sredozemlja zadnje dni sploh ni bilo pomembnejših vojnih dogodkov.

ŠVICA PROTESTIRA

Angleška vojna letala so že večkrat preletela švicarsko ozemlje ne meneč se za kršitev švicarske nevtralnosti. Te dni se je vrnil angleški poslanik v Švici z dopusta. Predsednik Švice mu je pri tej priliki sporočil odločne proteste radi angleške kršitve nevtralnosti Švice. Švicarska vlada je odločena prekiniti diplomatske odnose z Anglijo, ako se še enkrat ponovi let angleških vojnih letal nad švicarskim ozemljem.

■ **Napad na London**, ki so ga izvršili pretekli četrtek nemški bombniki je bil največji in najhujši od vseh dosedanjih. Trajal je sedem ur. Nemška letala so metala zažigalne, eksplozivne in tuleče bombe. Močno je bilo prizadetih osem londonskih okrajev. Zlasti je trpela letalska industrija. Angleži so zbili 42 nemških bombnikov.

■ **Ameriško časopisje poroča** o iznajdbi posebnega protiletalskega topa, ki se zažiga s stisnjenim zrakom in ki izstreli v eni minuti 10000 nabojev.

Pavel Bobnar:

Li Jan Sinji metuli

Li J-an je bila hčerka Fu-Pei-Jangova. Ves njen svet je bila mala sobica z belo rogoznicco na podu in tapetami po stenah, na katerih so bile naslikane razne podobe v prav živih barvah. Gornji okraski od zrezljane lesa kažejo na vsaki strani po enega pozlačenega zmaja. Pohištva ni mnogo, ali kar ga je, je narejeno prav lično od črnega lesa, v katerem so tu in tam vdolane bisernice. Najlepsi drobni lišp so raznotere posode iz dragocenega porcelana, katerih stoji vse polno po malih stojalčkih po stenah in po kotih. Od stropa vise svetilnice iz pisanega papirja, a v njih so zataknjene loj-jeve sveče, da zvečer čarobno razsvetlujejo sobo.

Li J-an je imela šestnajst let. Bila je izredno lepa. Njeni črni lasje, spleteni v tiaro, polni velikih igel z zlatimi in srebrnimi glavicami, so se dvigali prelesto iznad črnih oči in tankima obrvama. Usta so ji bila rdeča ko češnja. Kadar je govorila ali pela ob tamburici podobnem glasbilo, ji je glas zvenel kot srebro ter se prelivaval v čudo skladno harmonijo milotožnih zvokov, katere je njena nežna ročica izvajala iz strun priljubljenega instrumenta. Celo majcena rdečepera ptičica v pozlačeni kletki je tedaj prenehala žgoleti; obrnila je glavico in pogledala skozi okno na Nikiang, veliko zapadno reko belega lotosa, oranževca in jasmina... Tudi Li J-an je marsikaterikrat preko njega premotrila ta neznani skrivnostni svet. Zgodilo se je to običajno ob večerih, ko je sonce polagoma tonilo nad vodami Zapadne reke, a sence bajnolepih mandarinovih vrtov

prekoračujejo ograjne zidove... K vsemu svojemu življenju Li J-an ni bila delj nego do konca ozke uličice, kjer stoji mala okragla stavba — pagoda. V mračnem hramu je večkrat pozvončkala z drobnim zvončkom: cin! cin! — ali pomolila pred oltarjem z Budhovo podobo, ali pred podobami drugih bogov, katere stoji po stranskih stenah svetišča. No, — samo enkrat, ko je bila še čisto majhna, sta šla z očetom na neko svečanost v Hongkong. In od vsega, kar je tedaj videla, ji je ostal v spominu iz papirja narejeni zmaj, ki se je dvignil visoko in izginil v višavi in daljavi...

Stari Fu-Pei se je bal za svojo ljubljeno. Poznal je predobro nevarnost mesta in zato jo je skrival v svojem domu. Prinašal je knjige in jo učil najpotrebnejših vrednot za vsakdanje življenje, kakor velevali državni zakoni. Kadar je odšel na posel — delal je v ladjedelnici — je Li J-an pripognila glavo nad finim ročnim delom in se zamislila... Tako je potekal čas... Pri te mje ostala njena duša čista, kakor beli cvet jam-jam, ki raste v motnih močvirjih Sikianga...

Neki dan je poginila mala ptičica v pozlačeni kletki... Li J-an je bila žalostna in je zapela tužno pesmico za srečen polet duše v večnost... To je poslušal stari Fu-Pei in gledal, kako so se njene ustne sklepale kot na poljub, ali odpirale pogledu biserni niz divnih zob... Ko je utihnila žalostna pesem na mladinkinih ustnih — pobarvanih s češnjevim sokom — ni mogel drugače in je dejal: »Ti moja zlata ptičica! Zapoј mi pesem, kadar bo moja duša odhitela na zlatopurpurnih oblačkih daleč za soncem...« Pri tem je objel svoje dete, katero je ljubil čez vse na svetu.

Mala črnolasa hči je razumela te besede in grenko zaplakala... Še dolgo je premišljevala,

kar ji je rekel očka, tako dolgo, dokler se ni prikazal nov dan ter jo s svojim zlatim očesom predramil iz razmišljanja.

Ganljivo prošnjo — zapeti očku, kadar bo šel na pot za soncem — si je Li J-an vtistnila globoko v srce. Kako pomebna je bila ta želja je pokazal že četrty dan... Ko je stalo sonce na zenitu in so mandarinovi vrtovi tonili v razkošnih dišavah, je prihitel Tsen-Wha s tužno novico... Tsen Wha je bil trgovec z rižem in sadjem. Vedel je dobro, kako neizmerna ljubezen družijo očeta in hčer, za katero je stari Fu-Pei po smrti svoje žene edino živel... Zdaj je prinašal Tsen Wha vest o njegovi tragični smrti: dopoldne se je bil Fu-Pei podal v pagodo, da opravi svojo pobožnost. Sovražni revolucionar se je nad njim maščeval na ta način, da ga je zahrbtno umoril. Li J-an je sprejela žalostno novico mirno in vdano, kakor je to želel stari Fu-Pei. Oblekla je belo obleko, prekrižala roke na prsih in odšla v pagodo, da ondi — poleg pokritega trupla — moli k bogovom za lepo pot duše v nebesa... Ko se je vrnila na svoj dom, je molčala kakor marmorni kip. Šele ko je samota zavladovala v njeni opusteli koči, je vzela šemesen, zapela očku posmrtno pesem in zaplakala... Zadostila je Fu-Peiovim besedam: »Ti si zlata ptičica! Zapoј mi pesem, kadar bo odhitela moja duša na zlatopurpurnih oblačkih daleč za soncem...« — ali se ni mogla vzdržati... Njeno telo se je v bolnem grču zgrudilo na rogoznicco in ječala je ko dete. Plakala je še v noči, ko se je zvezdno nebo ogledovalo v mirnem zrcalu usavane vode... To je bilo v dobi limonovega cvetja, ko je Sikiang tekel mirno in spokojno, a mandarinovi vrtovi odmevali od bujnega petja ptic...

(Dalje).

Kmetska mladina

Mlada žrtev

V današnji številki smo začeli objavljati povest pokjnega Pavla Bobnarja, kmetskega sinu iz Senčurja.

Nadarjenega kmetskega fanta, ki je bil kot pisatelj popoln samouk, se je že v zgodnji mladosti lotila huda bolezen, ki ga je telesno in duhovno seveda močno ovirala v razvoju. Zadnja leta je preživel v rojstni hiši v Senčurju, kjer se je bil ves predal pisateljevanju in premišljevanju.

Pavel Bobnar je napisal več ljudskih iger, ki jih prav radi vprizarjajo zlasti diletantski odri po Gorenjskem. Snovi je zajemal iz ljudskega življenja, ki mu je rad dajal romantičen nadih. V trajni želji po zdravju, je tudi v spisih rad vse polepšaval in risal zlasti ženske značaje z neko nežno mehko. Ista poteza je vidna tudi v povesti Li Jan, ki se ji kljub temu, da se dejanje odigrava na Daljnem vzhodu, vendar pozna, kako v junakinji živi vzlic tujemu imenu slovensko dekle.

Bobnar je sodeloval pri raznih mesečnikih. Tudi v »Grudi« in »Kmetskem listu« je objavil nekaj poročil in prispevkov, iz katerih diha topla ljubezen do zemlje in kmetskega dela, ki ga je cenil toliko bolj, ker ga sam ni mogel opravljati zaradi bolezni.

Poln načrtov in želje po zdravju je delal, trpel in ugašal, dokler ga ni v najlepši življenjski dobi, ko fant postaja mož, pred meseci objela najzvestejša žena Smrt in ga tako za vedno rešila trpljenja.

Za svoje kratko življenje si je Pavel Bobnar v našem kmetskem ljudstvu postavil lep spomenik, ki naj mu bo v okras tudi povest Li Jan, katero objavljamo sipatičnemu fantu v spomin.

Božica Štibler umrla

× V Velikih Laščah je umrla v cvetu svoje mladosti Božica Štiblerjeva, dijakinja beograjske gimnazije. Božica je bila hčerka uglednega združnega delavca tov. Miloša Štiblerja, predsednika Zveze nabavljalnih združenj v Beogradu in njegove soproge ge. Eme roj. Pucljeve. Pokojni Božici lep spomin, žalujočim naše iskreno sožalje.

ČITAJTE IN NAROČAJTE »KMETSKI LIST«!

O daljnostrelnih topovih

Ze nekaj ur po prvih eksplozijah veletěžkih granat so nemški artilerijski oficirji dobili od nemških pariških vohunov natančna obvestila o kraju in uspehu eksplozij. Na podlagi teh so lahko še bolj natančno namerjali top v predvideni cilj.

»Debela Berta« je imela še dve posestrimi. Vse te tri veletopove so Nemci nazivali »Kolosal«, med vojaškimi strokovnjaki pa je še najbolj obveljal naziv »Parizarji.«

Topovi tipa »Kolosal« so imeli 34 m dolgo cev, čijih premer je znašal cel meter širine. Pritrjene so bile na poseben strokovnjaški način. Ves top je stal na podstavku iz armiranega betona, ki je imel še posebej močne in trdne temelje. To zato, da se ne bi pri sprožitvi podstava topa eventualno premaknila. Vsak teh topov je tehtal 750 ton in za prepeljavo iz tovarne na pozicijo je bilo za vsakega teh topov potrebnih 50 vagonov, kar se

PIVO ležak in bok pivovarne UNION v Ljubljani se najbolje priporoča

Iz naših krajev

× Kmetje pred sodiščem. Pred sodiščem v Bjelovaru se je pričel velik proces proti 14 kmetom, ki so bili obtoženi osmih umorov v slavonski vasi Vežišču. Vsi obtoženi zanikajo krivdo. Sodišče bo zaslišalo kakih sto prič. Kmetje so izvršili umore na podlagi razsodbe njihovih vaških sodišč, ki so jih pred leti pričeli ustanavljati sami kmetje po raznih hrvaških vaseh. Ti samovoljni podvigi so povzročili ponekod težka krvoprolitja in oblasti so z vso odločnostjo preprečile poslovanje takih samozvanih sodišč, ki so dovedla do medsebojnega obračunavanja in maščevanja iz osebnih interesov.

× Pismonoša Mijo Mrvić je zadal svoji ženi Jagi 12 ran z nožem, ker jo je hotel umoriti da bi se oženil z drugo. Pismonoševa žena je podlegla ranam v bolnici v Petrinji, kruti mož se pa skriva pred orožništvom po vaseh.

× Na Sljemenu nad Zagrebom pripravljajo gradnjo velikega modernega zdravilišča, ki bo imelo 300 postelj. Zidava sanatorija bo veljala okrog 30 milijonov din.

× Vlada je izdala uredbo, s katero se pooblašča urad za kontrolo cen, da sme za predmete, ki so v trgovini na debelo pod kontrolo cen, določiti cene pri prodaji na drobno. Urad za kontrolo cen sme pooblastiti splošna upravna

oblastva II. stopnje, da po njegovih navodilih na svojem področju predpišejo maksimiranje cen na drobno v smislu prejšnjega člena.

× Slabo plačujejo davke na Hrvaškem tako tožijo zagrebški časopisi. Najslabše plačujejo davke hrvaški kmetje. Trošarina na vino in žganje bo skoro polovico manjša, kakor je predvidena v proračunu. Ker bo vsled tega banovina Hrvatska le težko pokrila vse predvidene izdatke, bo zahtevala od države da ji prepusti še nekatere druge davčne vire, zlasti davek na poslovni promet in vse trošarine.

Čitajte in naročajte »KMETSKI LIST«!

× Odbor za nakup bombaža. V Beogradu je bil ustanovljen tričlanski odbor za nakup bombaža v Turčiji in Rusiji. Člani odbora so Miloje Pavlović, predsednik smederevske banke, Franjo Sive industrijalec iz Kranja in Rudolf Kratochvil, generalni ravnatelj tekstilne tvornice v Dugiresi.

× Oblasti pregledujejo žitne zaloge pri posameznih trgovcih v Banja Luki in okolici. Pri pregledih so naleteli na velike zaloge pšenice. Samo pri treh trgovcih so odkrili 25 vagonov žita. Kljub temu vlada v Banja Luki in okolici silno pomanjkanje moke in draginja je vsak dan hujša. Slične ugotovitve so bile izvršene tudi

pravi cel vlak. Nabijanje, kretanje in sproženje se je vršilo s pomočjo elektrike.

Do ustvaritve »Kolosalov« je prišlo vsled tehničnih raziskovanj, ki so potrdila dejstvo, da bi izstrelek v višini 35 — do 40 km, kjer je plast silno redkega ozračja (statofera) vsled nezatnega odpora letel mnogo hitreje in padel v večjo daljavo. Naklonski kot topovske cevi pa naj znaša točno 45° so glavni vzroki dalekometnosti »Debele Berte«. Krogle so bile težke 120 kg in dolge en meter. V patroni, v kateri je tičala taka ogromna krogla je bilo 152 kg najboljšega smodnika. Pri ciljanju se je bilo treba ozirati tudi na zračne tokove, kajti če bi vetrovi topovsko zrno tudi malenkostno premaknili s črte merjenja, bi krogla svojega cilja ne zadela.

Predno so Nemci vrgli na frotno »Debelo Berto«, so odposlali skozi Švico v Pariz nekoga svojega agenta, ki je živel tam polnih 20 let. Ta je po vsaki eksploziji telegrafiral v neko švicarsko obmejno mesto o uspehu. Čez slabi dve uri so imeli sporočilo v rokah ofi-

cirji, ki so upravljali z »Debelo Berto«.

Francozi »Debele Berte« niso mogli odkriti zato, ker so Nemci nad vsem gozdom in po vsej njegovi razsežni okolici čim so se pojavili francoski aeroplani, spustili gosto umetno meglo.

Pripomniti moramo, da so Nemci izdelali »Kolosal« zato, ker niso imeli dovoljno število letal in zrakoplovov s katerimi naj bi bombardirali London in Pariz. Kar so jih imeli, jih je večinoma sestrelilo francosko letalstvo, ki je bilo v prejšnji svetovni vojni največje, naj boljše in najizurjenije na svetu. Nemci so vkljub temu hoteli zavezniški prestolnici bombardirati. Zato so skonstruirali te topove. Konstruktorji so bili večinoma strokovnjaki, ki so se izključno bavili s proučevanjem leta topovskih in puškinih krogel. Nemci sami niso verovali, da bi bilo možno zgraditi top z dometom na daljavo preko 100 km. Vendar je bil razpršen vsak dom tedaj, ko so Kruppove tvornice izdelale poskusni top, ki je pri poskusnem streljanju vrgel zrno 90 km daleč. Kmalu po-

v Banatu. Od revnejših kmetov so pokupili žito bogataši in veleposestniki, ti ga pa skrivajo in čakajo, da se bo cena dvignila na 5 din za 1 kg pšenice. Po današnji predpisani ceni 3 din ga nočejo prodajati vsled česar nastaja pomanjkanje moke vsak dan hujše.

× **Na Reki** so aretirali Italijani devet oseb, ki so tihotapile iz Italije v Jugoslavijo zlato in drago kamenje. Ugotovljeno je bilo, da so tihotapci prenesli za tri milijone din zlata in dragih kamenjev.

× **Za predsednika okrožnega sodišča v Murski Soboti** je bil imenovan dr. Jože Dobovišek, sodnik državnega sodišča za zaščito države.

× **V Splitu** se mudi eskadra jugoslovanske mornarice »Beli Orel«, rušilec »Dubrovnik«, minonosce »Labud«, štiri torpedovke, križarka »Dalmacija«, nosilec letal »Zmaj« in pomožna vojna ladja »Hvar« s štirimi podmornicami.

× **Zavarovalnice za letalske žrtve.** Zadnjič smo poročali o težki letalski nesreči, ki je zahtevala 11 smrtnih žrtev v gorah Velebita. Zavarovalnica »Jugoslavija« je izplačala za vsakega potnika po 350.000 din zavarovalnice, za pilota in telegrafista pa po 200.000 din.

× **V Skoplju** je bil te dni pokopan najstarejši četnik v Jugoslaviji Brajan Metović, star 106 let.

× **Tvornica cementa v Splitu** je odpustila 500 delavcev in ustavila ves obrat. Kriza v cementni industriji je nastala vsled ustavljenega izvoza. Za domače potrebe pa ima tvornica dovolj cementa na zalogi. Tudi druge cementne tvornice so ustavile delno svoje obrate.

× **Banska uprava v Zagrebu** je izdala posebno uredbo za zaščito strojnikov in kurjačev. Uredba velja samo za banovino Hrvatsko.

× **Pri Murskem Središču** so v premogovniku odkrili nove žile premoga. Delo bo v rudniku zato razširjeno in priprave za električno vrtnanje odkritega premoga se bližajo koncu.

× **Sodišče v Smederevu** je kaznovalo bogatinko Milico Popovičevu ker je nezakonito zviševala najemnikom najemnine. Obsojena je bila na 7 dni zapora in na denarno kazen.

Iz tujine

■ **Ameriško mnenje.** Vojaška komisija, ki jo je predsednik Roosevelt poslal na Angleško, da prouči vojaški položaj, se je te dni vrnila v Ameriko. Pred odhodom je komisija izjavila, da je angleška obramba odlična in da bo lahko uspešno odbila vsak napad nemške armade, ki bi poskušala zasesti Anglijo. Nemška armada da ima le še štiri tedne lepega vremena za izkrcavanje na angleški obali. Pozneje bodo vremenske nepravilnosti za daljšo dobo preprečevale vsak napad.

tem je ista vojna tvornica izdelala top z domotom 126 km. To je bila »Debela Berta«. Komisija izvedencev jo je priznala. Kasneje so v Nemčiji skonstruirali še dva slična topa, ki sta streljala na 120 km daleč.

Po nekaj dnevnem obstreljevanju Pariza so komandanti teh mogočnih topov zapazili, da streljanje ni nič več tako točno kot v začetku. Prepričali so se, da gre to na rovaš izrabe topovskih cevi. Pa tudi Francozi so po raznih indicijah približno dognali kod je ta strašni top, ki strelja v Pariz in pričeli so silovito bombardirati domnevani sektor. Spustili so vanj v kratkem času okrog 5000 granat kalibra 305 mm. Tako je padlo na nemški frontni sektor, kjer je stala »Debela Berta«, dnevno okrog 800 težkih francoskih granat, ki so to strašno »bljuvalko« polagoma pregnale.

»Debela Berta« in njene posestrime so streljale 4 in pol meseca. Na Pariz je padlo 303 granat: 138 na bližnji center mesta, ostalo v pariško okolico. Prav velike škode to bombardiranje sicer ni povzročilo, vplivalo pa je

■ **Novo glasilo Vatikana.** Vatikan je do sedaj izdal svoje posebno glasilo, imenovano »Osservatore Romano«. List izhaja že 91 let. Vsebinska lista je bila do nedavna čisto političen. Ko je pa 1. januarja nekajkrat zelo ostro nastopil proti vatikanskemu glasilu zaradi drugačne politike, kot je je zastopal sam in ko je bil prepovedano razpečevanje lista izven meja vaticana, se je pričel baviti papežev list v glavnem le z verskimi in cerkvenimi vprašanji. Ker je Osservatore Romano preveč politično obremenjen, namerava papež izdati novo versko in cerkveno glasilo z imenom »Corriere Vaticano«.

■ **Nova ležišča azbesta najdena v Rusiji.** Na področju Džigotore v Uralu so odkrili novo nahajališče azbesta. Strokovnjaki sodijo, da je to ležišče vsaj tako veliko kakor nahajališče pri Bazenovu, ki se nahaja 90 km od Sverdlovsk in kjer zaposluje 15 rudarskih podjetij delavce v štirih tvornicah. Prav tako poročajo o novih najdiščih azbesta v vzhodni Sibiriji. Proizvodnja azbesta v Sovjetski zvezi je znašala pred dvema letoma 86.000 ton. Pred vojno je dosegla produkcija v tej stroki največ 20.500 ton.

■ **Ognjenik.** Otok Buli v Kaspiškem morju je pričel te dni po daljšem presledku zopet bruhati. Pred 70 leti je ognjenih na otoku Buli bruhal petrolej, ker se nahaja v bližini največjih petrolejskih polj Bakua.

■ **Železnice** v baltičkih državah so bile priključene omrežju Sovjetske Rusije.

■ **V Fuld** se je vršila nedavno konferenca nemških škofov, ki je sklenila izdati skupno pastirsko pismo, v katerem bodo nemški škofje izrekli zahvalo in svoje priznanje kancelarju Hitlerju za ustanovitev tretjega rajha. Dosežena je torej sprava med cerkvijo in narodnim socializmom.

■ **Angleška vlada** je odklonila novoimenovanega rumunskega poslanika Stoico, ker se ne strinja z novo rumunsko politiko.

■ **Senat Združenih držav** je odobril nove kredite za ameriško vojsko v znesku 5 milijard dolarjev ali 300 milijard dinarjev.

■ **Največji aeroplan na svetu** so zgradili pred kratkim v Zedinjenih državah. To letalo, ki je bombnik, so sestavljali polna štiri leta v Kaliforniji, v sloviti Douglasovi tvornici. Z njim bo možen let iz New Yorka v Evropo in nazaj brez pristanka. V promet ga bodo spustili še ta teden. Letalo ima 4 motorje po 2000 konjskih sil, krila imajo razsežje 69 m, dolg pa bo 37 m. Vase bo lahko vkrcal 4950 l bencina, imel pa bo tudi ogromen top. Posadka bo štela 10 ljudi.

■ **Na Danskem** so vse vpoklicance nadomestili z novimi vojaškimi obvezniki.

■ **Sovjetski polkovnik Krajišček** je izumil nov protivzračni top, ki ustrelil 370 krat v minuti.

silno na francosko moralo.

Kakor vse kaže, nameravajo Nemci tudi v sedanji vojni poskusiti s taktiko »Debele Berke«. Ravno pred par dnevi so objavili nemški listi vest, da se streljanje težkih topov nemške vojske čez Kanal še ne sme imenovati pravo streljanje, ampak samo vaja nemške težke motorizirane artilerije. Če je to samo vaja, kaj bo šele resnica?

Prihajajo tudi poročila, da nameravajo Nemci v kratkem s topovi s francoske strani obstreljevati okolico Londona.

Istočasno pišejo italijanski časopisi, da imajo Nemci v pripravljenosti najnovejše topove, nazvane »stratosferni topovi«, ki neso več sto kilometrov daleč. Koliko je na tem resnice še ne vemo, po izkustvih z »Debelo Berto« pa smo kaj lahko prepričani, da je možno, da so nemški artilerijski strokovnjaki pač dosegli visoko stopnjo v razvoju težkega topništva. To trditev nam dokazuje dejstvo, da so Nemci angleško obmorsko mesto in pristanišče ob Kanalu Dover že močno razbili.

Toti teater

Za razvedrilo skrbi letos na ljubljanskem velesejmu krog sodelavcev »Totega lista«, ki v paviljonu »K« vsak večer prireja predstave.

Gledališče, kakor ga je načel »Toti teater«, je vprav v teh dneh nujna potreba. Vprav zdrav in res pristen humor je zdravilo, ki pomaga bolniku (to smo danes vsi) premagati bolezen. Zaradi tega »Toti teater« toplo pozdravljamo in smo hvaležni izdajateljema »Totega lista« (»Jutro« je pomotoma navedlo samo enega) in ravnateljstvu velesejma, da sta omogočila te predstave.

Glede izvedbe same naj omenim, da je g. Milčinski-Ježek os tega gledališča. Podedoval je humorne vrline svojega očeta (naj mi ne zameri, ako to ugotavljam) in jih zna gledališču podati. Njegova »Čaršija« in »Enoten kruh« sta poleg vsega drugega, kar podaja, dve taki pošteni in čistilni puščici, da človek zaradi njiju ne sme zamuditi »Totega teatra«.

Končno oceno bomo lahko izrekli potem, ko bomo videli vse, kar nam bo še podal. Že danes pa opozarjamo zlasti naše ljudi s podeželja, ki prihajajo na velesejem, naj si ogledajo tudi »Toti teater«. Posebno bo to koristilo našim diletantom, ki bodo tu lahko dobili marsikatero pobudo. Mesto tujega šmoka lahko vprizarjajo za razvedrilo domače stvari, za nasvet naj se pa obračajo na upravo »Totega lista«.

Poleg Milčinskega se sijajno udeležuje gospod V. Skrbinek iz Maribora (brat režiserja in igralca Skrbinka iz Ljubljane) kot Chamberlain. Izvrsten je tudi Vilhelm kot ruski »profesor« (dnevnikarji so pomotoma poročali, da igra to vlogo g. Skrbinek).

Končno ne smem prezreti urednika g. Podkrajška kot idejnega tvorca celotne zamisli. V nekaterih svojih nastopih je prav dober in doživlja tudi s strani občinstva iskreno priznanje. Vrednost svojega dela bi po mojem mnenju še močno stopnjeval, ako bi pozornost prenesel z osebe na predmet sam — mislim na hipnotizersko sceno.

Za podeželje je vprav primitivnost odra dokaz, da je mogoče tudi s skromnimi sredstvi dočeti lepe uspehe. Upam, da bo »Toti teater« dal pobudo tudi našemu podeželju. Ako bo to nalogo, ki ni neznatna, vsaj delno opravil, mu rad odpustim razne male pomanjkljivosti v pričakovanju in veri, da se bo ob sodelovanju in pravilnem razumevanju javnosti stalno izpopolnjeval.

Naše čitatelje opozarjamo na današnji oglas tovarne čevljev »PeKO«.

■ **Bolgarski rezervni oficirji**, ki so obiskali pred kratkim Nemčijo, so podarili tistim nemškim vojakom, ki so prvi vkorakali v francoski Neully, kjer je bila podpis

Pozor na položnice!

Tudi v današnje številko »Kmetškega lista« smo priložili nekaterim zamudnikom poštne položnice ter prosimo vse one, ki so jih prejeli, da zamujeno naročnino zanesljivo do konca tega meseca poravnajo.

Sejmi

9. septembra: Loški potok, Št. Vid/Stična, Bušča vas, Lukovica pri Kamniku, Velike Lašče, Apače, Središče, Turnišče;
10. septembra: Smartno/Litiji, Kamnik, Maribor, Ormož, Turnišče, Dol. Lendava, Puconci;
11. septembra: Dobje, Celje, Ptuj, Trbovlje;
12. septembra: Polšnik, Vel. Mraševo, Loka/Zusmu, Turnišče;
13. septembra: Boštanj, Maribor, Dobova;
14. septembra: Gradac, Žužemberk, Brežice, Celje, Trbovlje, Golobinjek, Petrovče, Ščavnica, Vitanje.

■ Nemški daljnostrelni topovi povzročajo po švedskih poročilih med Angleži večji strah kot pa bombardiranje iz zraka. Obstreljevanje je vzbudilo tudi bojazen, da utegne priti celo London v težaven položaj.

■ Ruska vlada je izročila rumunskemu poslaniku dve protestni noti zaradi vojaških dogodkov na sovjetsko rumunski meji, kjer je prišlo do ostrih spopadov med ruskimi in rumunskimi obmejnimi stražami in obležalo na obeh straneh na stotine mrtvih in ranjenih.

■ V Kanadi se organizira četrta divizija, ki bo krenila na evropsko bojišče v pomoč Angliji.

■ Grčija je vpoklicala pod orožje večje število rezervnih oficirjev in štiri letnike vojaških obveznikov. Zaradi napetega položaja na vzhodnem Sredozemlju in pripravljajoče se glavne ofenzive italijanske armade na Egipt in Suez je postalo vprašanje Grčije zelo važno. Anglija, ki je Grčiji zajamčila nedotakljivost njenih meja, bo poskušala dobiti na grškem ozemlju letalska oporišča in v njenih lukah oporišča za vojne ladje. Temu poskusu se bo Italija uprla in ga bo takoj od vsega početka poskusila preprečiti, ker ne bi mogla trpeti nevarnosti od strani sovražnika za svojim hrbtom. Angleška in italijanska vojna sila preti torej najbolj Grčiji sami.

„Kmetški list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

ZA ŠOLO

295.- 	230.-
275.- 	95.-
275.- 	350.-
100.- 	95.-

Peko

Spedicijsko podjetje **TURK** Ljubljana

OCARINJENJE

prevzema:

PREVAŽANJE

vseh uvoznih in izvoznih pošilk, in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija po njej deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Telefon interurban 24-59. Vilharjeva cesta 33 (nasproti nove carnice).

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko vprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi avtomobili.

Telefon interurban 21-57. Masarykova cesta 9 (nasproti tov. kolodvora)

Karl Prelog Ljubljana

Najugodnejši in najcenejši nakup perila za dame, gospode, kakor tudi za otroke, volne, bombaža, svile, nogavic, rokavic, pletenin, itd., itd.

Židovska ulica št. 4, Stari trg št. 2,
Tyrševa cesta št. 22

Nesreča ne počiva!

Ne odlašajte s sklenitvijo zavarovanja!

Vse vrste zavarovanj prevzema

„SLAVIJA“

jugoslovanska zavarovalna banka
v novem poslopiju v Ljubljani, Gajeva ul. 2

Kotle za kuhanje sadne marmelade (povidel ali pekmez) najnovejše z mešalnikom - aparate za izdelovanje sadnega soka „Sladosok“ za gospodinjsko ali obrtno izdelovanje - brzoparilnike, bakrene ali pocinkane - pralne kotle - bakrene kotle za žganjekuho raznih vrst in velikosti - vakuum kotle za vkuhanje

raznih snovi in ekstraktov - specialne aparate za proizvodnjo destilirane vode - patentne aluminij lonce, s katerimi se kuha na paro, veliki prihranki na času in kurjavi, ohranitev rseh redilnih snovi

Izdeluje tvrdka:

Josip Otorepec

izdelovanje aparatov in kovinastih izdelkov

Ljubljana - Za gradom 9
Telefon 42 - 84

Kmetje!

Ako imate kaj naprodaj, ako hočete kaj kupiti ali česa iščete, inserirajte to najprej v svojem „Kmetškem listu“! Cena malim oglašom je samo 1 - din za besedo.

„EKONOM“

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zдроб, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zдроб, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilkega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opokarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

Mestna hranilnica ljubljanska

je

največji slovenski pupilarnovarni denarni zavod.

*

Dovoljuje posojila na menice in vknjižbe.

*

Za vse vloge in obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

Navzlic podražitvi usnja
proizvajamo in prodajamo

ČEVLJE

v priznani prvovrstni
kakovosti po prejšnjih cenah.

TRIUMF, MIKLOŠIČEVA CESTA 12
nasproti hotela »Uniona«

Razne vrste

**zdravilnih
zelišč**

kupuje po najvišjih dnevnih cenah
KMETIJSKA DRUŽBA r. z. z o. z., LJUBLJANA
Novi trg 3

Zahtevajte informacije — pošljite vzorce in ponudbe

Kmetški hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257
Brzjav: „Kmetskidom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive obrestuje po **4 do 5%**
Za vse vloge nudi popolno varnost!
Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!